

स्पृहणीय *a.* [स्पृह-अनीयर्] To be desired or longed for, enviable, desirable; अहो बतासि स्पृहणीयवीर्यः Ku. 3. 20; बन्धा त्वमेव जगतः स्पृहणीयसिद्धिः Mā. 10. 21; परस्परं स्पृहणीय-शोभं न चेदिदं द्वन्द्वमयोजयिष्यत् R. 7. 14; Ku. 7. 66; U. 6. 40.

स्पृहयाय्य, स्पृहयालु *a.* [स्पृह-आलुच्] Disposed to be desirous or envious of, longing or eager for, covetous (with dat. or loc.); भोगेभ्यः स्पृहयालवो न हि बयम् Bh. 3. 64; तपोवनेषु स्पृहयालुरेव R. 14. 45.

स्पृहा [स्पृह-अञ्] Desire, eager desire, ardent wish, longing, envy, covetousness; कथमन्ये करिष्यन्ति पुत्रेभ्यः पुत्रिणः स्पृहाम् V. 3. 29; R. 8. 34.

स्पृहालु = स्पृहयालु *q. v.*

स्पृह्य, -स्पृह्य *a.* Desirable, enviable; किं ते कामाः सुर-स्पृह्या मुकुन्दमनसो द्विजाः Bhāg 1. 12. 6. -**स्पृह्यः** The wild citron tree.

स्पृ 9 P. (स्पृणाति) To hurt, kill.

स्पृष्टव्यम् Touch, feeling.

स्पृष्ट *m.* See स्पृष्ट.

स्फट् 1 P. (स्फटति) To burst, expand.

स्फटः A snake's expanded hood; cf. फट-टा. -टी Alum.

स्फटा 1 A snake's expanded hood. -2 Alum.

स्फटिकः 1 A crystal, quartz; अपगतमले हि मनसि स्फटिकमणाविव रजनिकरगभस्तयः सुखं प्रविशन्त्युपदेशगुणाः K. -का 1 Sulphate of alumina or alum. -2 Camphor. -**Comp.** -अचलः the mount Meru. -अद्रिः the mount Kailāsa. °भिद् *m.* camphor. -अभ्रः camphor. -अश्मन्, -आत्मन्, -मणि *m.*, -शिला a crystal stone. -कुड्यम्, भित्तिः crystal wall. -प्रभ *a.* crystalline, transparent. -स्कम्भः a crystal column.

स्फटिकारिः, -स्फटिकारिका *f.* Sulphate of alumina.

स्फटिकी Alum.

स्फटित *p. p.* Torn.

स्फण्ड् I. 1 P. (स्फण्डति) To burst, open, expand. -II. 10 U. (स्फण्डयति-ते) To jest or joke with, laugh at.

स्फण्ड् 1 P., 10 U. (स्फण्डति, स्फण्डयति-ते) To laugh at, joke with, deride.

स्फण् See स्फण्ड्.

स्फरणम् Trembling, quivering, throbbing.

स्फरः, -स्फरकः A shield.

स्फाटकः A drop of water. -कम् Crystal. -की Alum.

स्फाटिक *a.* (-की *f.*) Crystalline; उवाच हासकिरणैः कुर्वणः स्फाटिकं जगत् Bm. 1. 1133; Rām. 3. 55. 8. -**कम् 1** A crystal. -2 A kind of sandal.

सं. इ. को... २१०

स्फाटीकम् Crystal.

स्फाटित *p. p.* Split open, burst, expanded, made to gape.

स्फाय 1 A. (स्फायते, स्फात) 1 To grow large or fat, to become big or bulky. -2 To swell, increase, expand; संदुषुक्षे तयोः कौपः पस्फाये शत्रुलाघवम् Bk. 14. 109. -**Caus.** (स्फाययति-ते) To cause to grow large, augment, increase; तावस्फाययतां शक्तीर्बाणांश्चाकिरतां सुहुः Bk. 17. 43; 4. 33; स्वं स्फाययन् शक्ररिपुः प्रभावम् Bk. 12. 76; 15. 99.

स्फात *p. p.* Increased, enlarged, swollen.

स्फातिः *f.* [स्फाय-भावे क्तिन् यलोपः] 1 Swelling, intumescence. -2 Increase, growth.

स्फात *p. p.* [स्फाय-क्त स्फाभावः] 1 Swollen, increased; अतुजनिधनस्फाताच्छोकादतिप्रणयाच्च तत् Ve. 5. 40. -2 Fat, thick, big, large, bulky. -3 Many, numerous, much, copious, plentiful, abundant. -4 Delighted, joyful. -5 Pure; मृद्रीका रसिता सिता समशिता स्फातं निपीतं पयः Bv. 4. 13. -6 Successful, prosperous, thriving. -7 Affected by hereditary disease. -8 Dilated; कौतूहलात् स्फाततरैश्च नेत्रैः Bu. Ch. 3. 10. (स्फातीकृ means 'to augment or enlarge'.) -**Comp.** -नितम्बा having full buttocks.

स्फातिः *f.* 1 Growth, increase, enlargement. -2 Abundance, copiousness, plenty; धनधान्यस्य च स्फातिः सदा मे वर्ततां गृहे. -3 Prosperity.

स्फार *a.* [स्फाय्-रक् Un. 2. 13] 1 Large, great, increased, expanded; स्फारफुल्लफणापीठनिर्यत् &c. Mā. 5. 23; Mv. 6. 32. -2 Much, abundant; यद्वैकुण्ठवराहकण्ठकुहर-स्फारोच्चलद्वैरव..... Mv. 5. 2; Bh. 3. 42. -3 Loud. -रः 1 Swelling, increase, enlargement, growth. -2 A bubble (in gold). -3 A protuberance. -4 Throbbing, quivering, palpitation, vibration. -5 Twanging. -6 An ornament (of brass etc.) in the form of bubbles; L. D. B. -रम् Abundance, much, plenty. (स्फारीभू 1 to swell out, expand, spread out, increase, multiply; सुस्निग्धा विमुखीभवन्ति सुहृदः स्फारीभवन्त्यापदः Mk. 1. 36; Pt. 5. 24. -2 to become manifest.)

स्फारणम् Throbbing, shaking, trembling.

स्फारित *p. p.* Opened, wide; कवलित इव कृत्स्नश्चक्षुषा स्फारितेन Mā. 3. 16.

स्फाल् 1 P. (स्फालति) To tremble, quiver, throb, palpitate. -10 U. or **Caus.** (स्फालयति-ते) To cause to tremble or shake.

स्फालः [स्फल्-घञ्] Throbbing, palpitation, beat, trembling.

स्फालनम् 1 Quivering, palpitating. -2 Causing to shake about or move. -3 Rubbing, friction; अनवरतधनु-ज्यास्फालनकूरपूर्वम् Ś. 2. 4. -4 Patting or stroking (as a horse), gentle rubbing.